

Grote Bickersstraat 76
1013 KS Amsterdam

Postbus 1903
1000 BX Amsterdam

tel 020 522 59 99
fax 020 622 15 44
e-mail info@veldkamp.net
www.veldkamp.net

Flitspeiling begeleid wonen

Bart Koenen, Valerie Vieira en Dieter Verhue

november 2010

projectnummer: P5509

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Weerstand tegen begeleide woonvormen hangt af van doelgroep	2
3	Meldpunt en goede afspraken bevorderen acceptatie	7
4	Conclusies	9

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst

Bijlage 2 Tabellen

1 Inleiding

In opdracht van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft Veldkamp een flitspeiling uitgevoerd naar het draagvlak onder de Nederlandse bevolking voor het begeleid wonen van kwetsbare groepen, zoals verslaafden, ex-psychiatrische patiënten, mensen met een handicap of ex-gedetineerden.

Deze flitspeiling is uitgevoerd op 10 en 11 november 2010 door middel van een internetenquête. Hierbij is gebruik gemaakt van de steekproefbron TNS NIPObase. In totaal zijn N=1.450 personen van 18 jaar en ouder met de enquête benaderd, waarvan er N=913 aan de enquête hebben deelgenomen. De steekproef is representatief getrokken naar de kenmerken sekse, leeftijd, opleiding, regio en gezinssamenstelling. Om voor eventuele afwijkingen van de populatie te corrigeren, heeft na afronding van het veldwerk herweging plaatsgevonden. Hiervoor is gebruik gemaakt van gegevens uit de Gouden Standaard.

In het eerste hoofdstuk gaan we eerst in op het draagvlak voor beide vormen van begeleid wonen en mogelijke bezwaren van Nederlandse burgers. Daarna gaan we in op zaken die de acceptatie kunnen bevorderen. We sluiten deze rapportage af met conclusies.

2 Weerstand tegen begeleide woonvormen hangt af van doelgroep

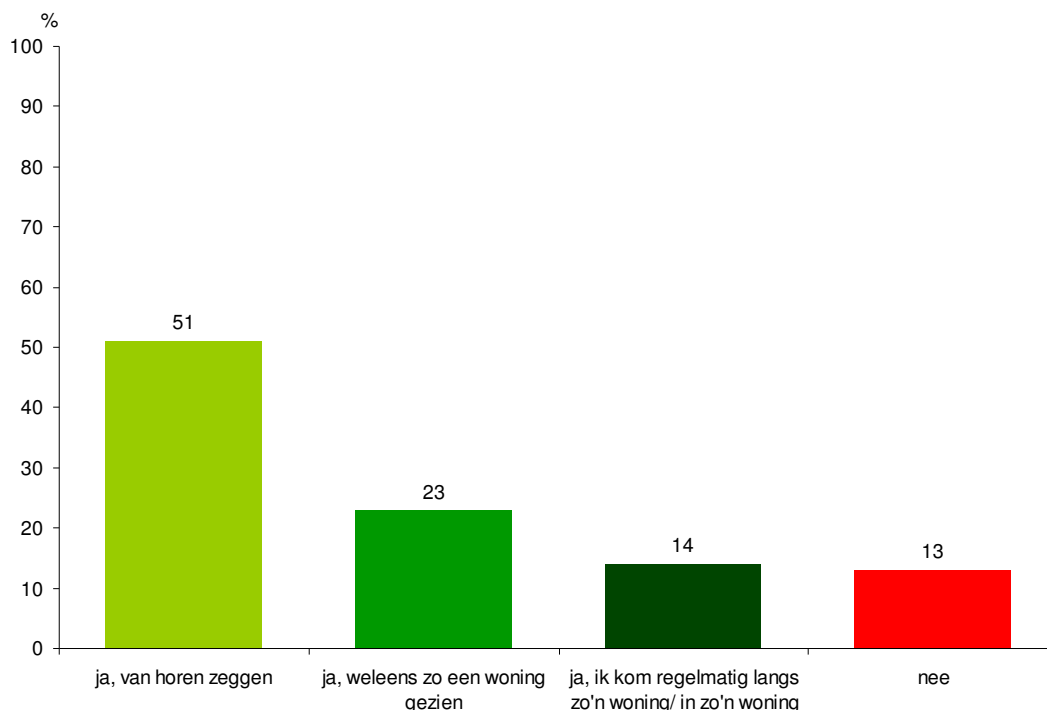
Allereerst is aan de respondenten uitgelegd wat onder beleid wonen moet worden verstaan. Dit is gedaan aan de hand van de volgende omschrijving.

Er zijn op de Nederlandse woningmarkt groepen mensen die niet op de normale woningmarkt terecht kunnen. Het gaat hier om groepen als dak- en thuislozen, alcohol- of drugsverslaafden, ex-gedetineerden, ex-psychiatrische patiënten en mensen met verstandelijke of fysieke beperkingen.

Voor deze mensen biedt begeleid wonen een oplossing. De realisatie van woonvoorzieningen voor deze groepen stuit soms op weerstand. We gaan in deze vragenlijst in op de voorwaarden waaronder deze woningen in woonwijken gerealiseerd kunnen worden.

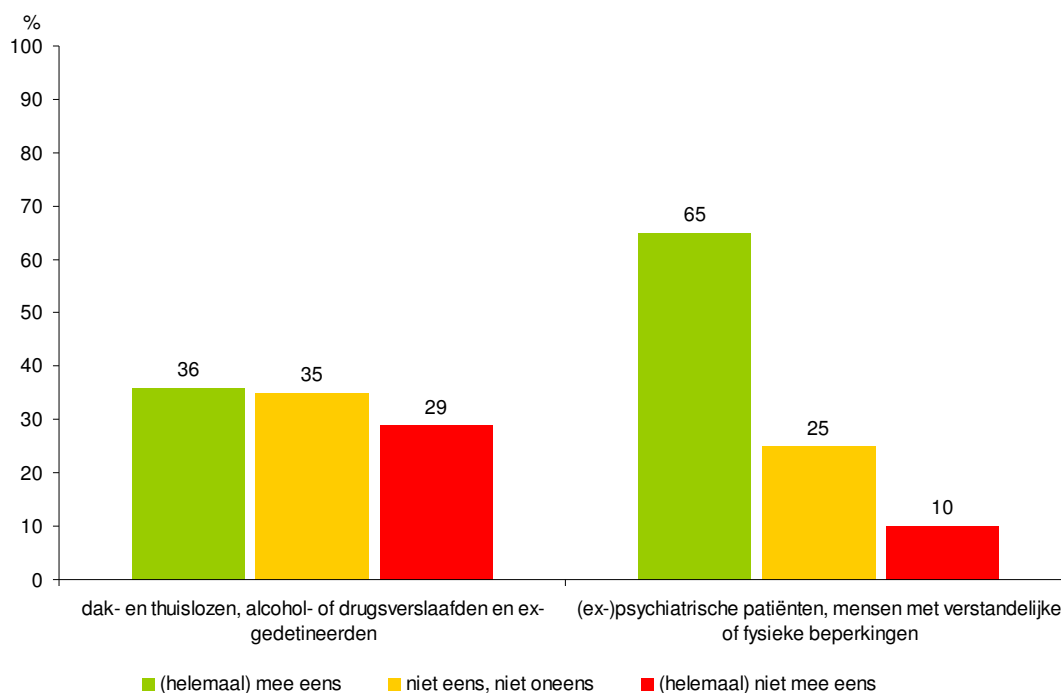
Vervolgens is gevraagd of men bekend is met begeleid wonen. Deze bekendheid is met 87% zeer groot. De helft van de Nederlanders kent dergelijke woonvormen echter alleen van horen zeggen, 23% heeft zo'n woning wel eens gezien en 14% komt er zelf geregeld langs. Slechts 13% van de Nederlanders heeft nog nooit van dergelijke woonvormen gehoord.

1 | Kent u dit soort woningen, die bestemd zijn voor (ex-)psychiatrische patiënten, mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden? (n=913)

Bij de vraag of deze groepen in een gewone woonwijk moeten kunnen wonen, zien we grote verschillen tussen enerzijds ex-psychiatrische patiënten en mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, en anderszijds dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden. Driekwart van de Nederlanders vindt dat eerstgenoemde groep in een gewone woonwijk moeten kunnen wonen, al dan niet met begeleiding. Bij dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden vindt slechts een derde dat deze begeleid in een gewone woonwijk moeten kunnen wonen.

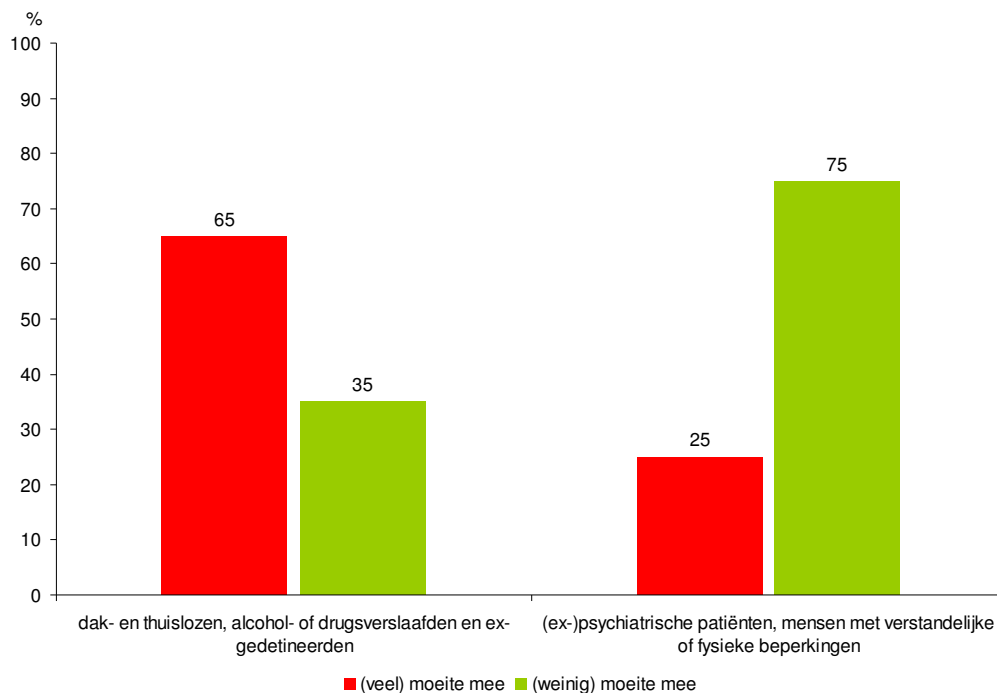
2 | Mensen zoals (...) moeten in een gewone woonwijk kunnen wonen, al dan niet met begeleiding (n=913)

Als we naar de achtergrondkenmerken kijken, zien we dat hoger opgeleiden aanmerkelijk positiever staan tegenover begeleide woonvormen voor ex-psychiatrische patiënten, mensen met een fysieke of verstandelijke beperking dan lager opgeleiden: 71% van de hoger opgeleiden vindt dat deze groep in een gewone woonwijk moet kunnen wonen, tegenover 58% van de lager opgeleiden. Dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden die in woonwijken willen wonen, kunnen eveneens op meer draagvlak rekenen van hoger opgeleiden: 45% is het eens met de stelling dat dit moet kunnen, tegenover 27% van de lager opgeleiden.

We zien een overeenkomstig beeld als we deze vraag toespitsen op de eigen leefomgeving van de ondervraagden. Driekwart van de bevolking zou er weinig moeite mee hebben als psychiatrische patiënten, mensen met een fysieke of verstandelijke beperking in hun wijk zouden komen wonen. Twee op de drie zou er wel moeite mee hebben als het gaat om dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden in de eigen wijk. Ook hier geldt dat lager opgeleiden verhoudingsgewijs meer moeite hebben met beide woonvormen dan hoger opgeleiden.

3 | Wat zou u ervan vinden als in uw wijk een woning komt voor (...)? (n=913)

Opvallend is dat de weerstand tegen begeleid wonen voor deze groepen, afhangt van de eigen bekendheid daarmee.

4 | Kunt u aangeven wat voor u de belangrijkste redenen zijn waardoor u moeite heeft met een woonvoorziening voor...? (in procenten; n=597)

	Kent u dit soort woningen, die bestemd zijn voor (ex-)psychiatrische patiënten, mensen met een fysieke of verstandelijke beperking, dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden			
	nee N=113	ja, van horen zeggen N=461	ja, weleens gezien N=212	ja, kom ik regelmatig langs N=127
<i>Mensen zoals (...) moeten in een gewone woonwijk kunnen wonen, al dan niet met begeleiding</i>	%	%	%	%
▪ dak- en thuislozen, alcohol- of drugsverslaafden en ex-gedetineerden (% eens)	27	33	38	50
▪ (ex-) psychiatrische patiënten, mensen met verstandelijke of fysieke beperkingen (% eens)	47	61	74	82
<i>Wat zou u er van vinden als in uw wijk een woning komt voor (...)</i>				
▪ dak- en thuislozen, alcohol- of drugsverslaafden en ex-gedetineerden (% moeite mee)	65	69	64	53
▪ (ex-) psychiatrische patiënten, mensen met verstandelijke of fysieke beperkingen (% moeite mee)	37	28	19	11

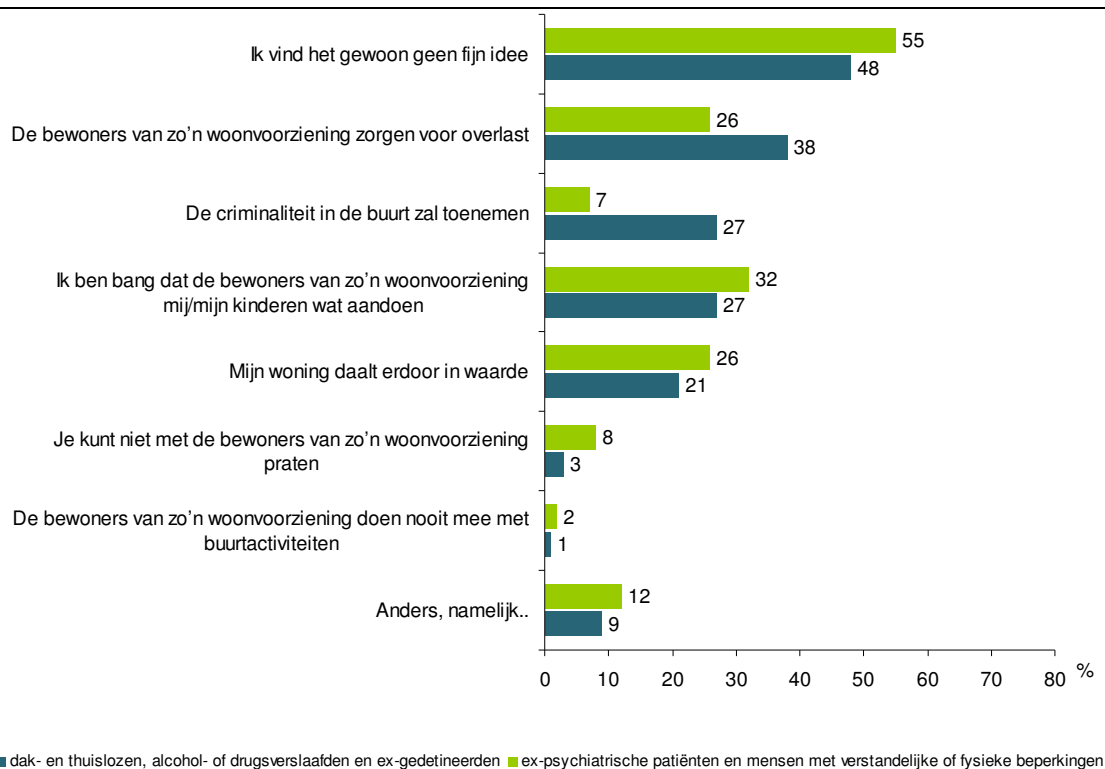
Leesvoorbeeld: van de groep die dit soort woningen niet kent ('nee'), vindt 33% dat dak- en thuislozen, alcohol- of drugsverslaafden en ex-gedetineerde in een gewone woonwijk moeten kunnen wonen.

Van degenen die dit soort woonvoorzieningen kennen, is de helft het eens met de stelling dat dit soort mensen in gewone wijken moet kunnen wonen als het gaat om thuislozen, alcohol- en drugsverslaafden en ex-gedetineerden. Van de mensen die dit soort voorzieningen niet kennen is dit slechts een kwart. Bij de andere vragen zien we eenzelfde patroon, wat erop duidt dat meer bekendheid met dit soort woonvoorzieningen de weerstand hiertegen kan verkleinen.

Hierbij valt wel op dat meer kennis van dit soort woonvoorzieningen, vooral bij de doelgroep psychiatrische patiënten en gehandicapten leidt tot minder weerstand en dit effect minder sterk is bij daklozen, verslaafden en ex-gedetineerden.

Wat maakt dat mensen moeite hebben met dit soort woonvoorzieningen? Bij beide groepen is het meest gegeven antwoord dat men het 'gewoon geen fijn idee' vindt als dergelijke groepen in de buurt komen wonen. Daarnaast is men bang voor overlast en bang dat de kinderen of buurtbewoners zelf iets wordt aangedaan. Voor een op de vijf Nederlanders is een mogelijke daling van de waarde van hun woning ook een reden om tegen dergelijke begeleide woonvormen te zijn. Bij de groep dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden wordt ook een mogelijke toename van de criminaliteit als reden genoemd.

5 | Kunt u aangeven wat voor u de belangrijkste redenen zijn waardoor u moeite heeft met een dergelijke woonvoorziening? (n=597 dak- en thuislozen e.d./ n=226 ex-psychiatrische patiënten e.d.)

Opmerkelijk is dat bewoners zonder kinderen (46%) vaker denken dat een woonvoorziening voor dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden voor overlast gaat zorgen dan mensen met kinderen (29%). Mensen met kinderen (39%) zijn daarentegen bang dat henzelf of hun kinderen iets wordt aangedaan dan mensen zonder kinderen (16%). Hetzelfde verschil zien we als we kijken naar de verschillende leeftijdsgroepen: 65-plussers (51%) zijn vaker bang voor

overlast dan jongere leeftijdsgroepen, terwijl 65-plussers (10%) minder vaak bang zijn dat hun kinderen of henzelf iets wordt aangedaan.

6 | Kunt u aangeven wat voor u de belangrijkste redenen zijn waardoor u moeite heeft met een woonvoorziening voor...? (in procenten; n=597)

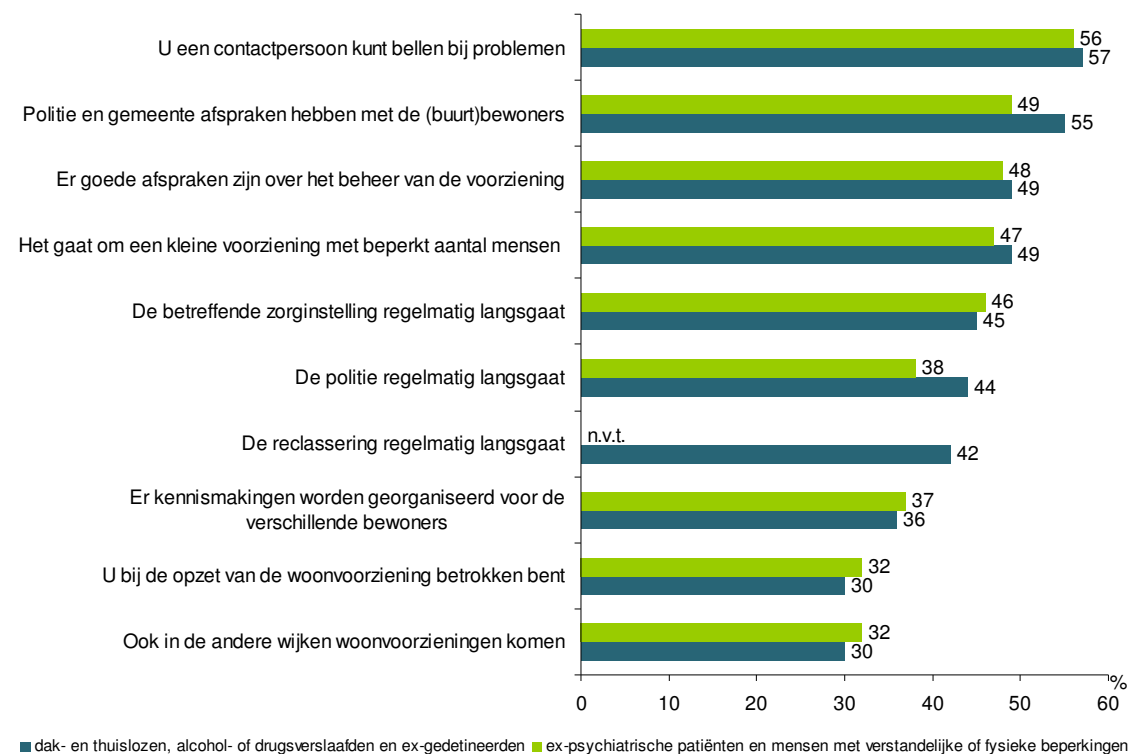
	dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden		ex-psychiatrische patiënten en mensen met verstandelijke of fysieke beperkingen	
	geen kinderen N=336	wel kinderen N=261	geen kinderen N=336	wel kinderen N=261
▪ de bewoners zorgen voor overlast	46	29	31	20
▪ bang dat de bewoners mij / mijn kinderen wat aandoen	16	39	25	40

Ook bij woonvoorzieningen voor ex-psychiatrische patiënten en mensen met verstandelijke of lichamelijke beperkingen zijn mensen met kinderen (40%) vaker bang dat henzelf of hun kinderen iets wordt aangedaan dan mensen zonder kinderen (25%).

3 Meldpunt en goede afspraken bevorderen acceptatie

Aan de respondenten is een aantal mogelijkheden voorgelegd met de vraag of deze de acceptatie van woonvoorzieningen voor deze groepen bevorderen.

7 | Wordt het voor u makkelijker om een dergelijke voorziening voor (...) te accepteren als... (% 'ja, wordt makkelijker' weergegeven. n=597 dak- en thuislozen e.d./ n=226 ex-psychiatrische patiënten e.d.)

Een meerderheid noemt het kunnen bellen van een contactpersoon bij problemen als reden om een dergelijke woonvoorziening makkelijker te accepteren. Hiernaast zijn het maken van afspraken (zowel met buurtbewoners als over het beheer van de voorziening), controle en kleinschaligheid belangrijk bij het bevorderen van de acceptatie.

Kennismaking tussen de verschillende bewoners, betrokken bij de opzet en het realiseren van woonvoorzieningen in andere wijken zullen in mindere mate leiden tot makkelijker acceptatie van dergelijke woonvoorzieningen.

Aan de ondervraagden is gevraagd of men zelf suggesties heeft om de weerstand tegen woonvoorzieningen voor deze groepen zoveel mogelijk te beperken. Hierbij worden de volgende zaken genoemd:

- Goede voorlichting voor de buurtbewoners
- Goede begeleiding
- Buurtbewoners erbij betrekken
- Woonvoorzieningen buiten een woonwijk
- Kleinschalig
- Strengere regels/goede controle door de politie
- Dagprogramma's/activiteiten/sport/werk

Voorlichting en informatie voor de buurtbewoners en goede begeleiding van de groepen worden het meest genoemd. Bij woonvoorzieningen voor dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden wordt vaker het betrekken van buurtbewoners genoemd, evenals het opvangen van deze mensen buiten woonwijken.

4 Conclusies

Begeleide woonvormen zijn goed bekend bij de Nederlandse burger. Het plaatsen van dit soort woonvoorzieningen leidt tot relatief weinig weerstand als het gaat om ex-psychiatrische patiënten en gehandicapten, en tot relatief veel weerstand als het gaat om dak- en thuislozen, verslaafden en ex-gedetineerden.

Opvallend is dat de weerstand afneemt naarmate men beter bekend is met dit soort woonvoorzieningen. Dit geldt vooral bij de doelgroep ex-psychiatrische patiënten en gehandicapten. Bij deze doelgroep zou meer voorlichting daarom effect kunnen hebben.

Daarnaast blijkt dat de weerstand lager is bij hoger opgeleiden dan bij lager opgeleiden. De sociale samenstelling van wijken kan daarmee invloed hebben op de mate van acceptatie van beide woonvormen. Ook de achterliggende redenen verschillen per doelgroep. Zo letten ouders meer op de gevolgen voor hun kinderen, en personen zonder kinderen meer op overlast voor henzelf. Het is raadzaam om bij voorlichting met dergelijke zaken rekening te houden.

Burgers stellen goede communicatie, heldere afspraken en een speciaal contactpersoon op prijs. Door aan deze voorwaarden te voldoen, kan het draagvlak onder de burgers worden vergroot.

Bijlagen

Bijlage 1 Vragenlijst

Bijlage 2 Tabellen